

Lektionsplanering

Årskurs: Årskurs 7

Ämne: Geografi

Tema: Endogena och exogena processer

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Endogena och exogena processer som formar landskapet.

Skillnader mellan dessa processer.

Betygskriterium (E)

Eleven kan beskriva viktiga endogena och exogena processer och ge exempel på deras betydelse.

Eleven kan förklara skillnaden mellan endogena och exogena krafter.

[Lgr22, Geografi, Åk. 7]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till endogena processer (10 min)

- Förklara vad endogena processer är och ge exempel som jordbävningar och vulkanism.
- Visa videoklipp på vulkanutbrott och jordbävningar.

2. Exogena processer - Erosion och vittring (15 min)

- Diskutera exogena processer som erosion, transporterande krafter och nedbrytning.
- Använd bilder och diagram för att visa dessa processer.

3. Gruppuppgift: Fallstudier (15 min)

- Dela in klassen i grupper där var och en får en typ av process (antingen endogen eller exogen) att forska om.
- Eleverna ska återkomma med exempel på hur deras process påverkar landskapet.

4. Sammankoppling av processerna (10 min)

- Diskutera hur endogena och exogena processer interagerar och formar miljön.
- Besvara frågor som: "Kan exogena processer påverka endogena?" och

vice versa.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Endogena processer:** Jordbävningar, vulkanutbrott och deras påverkan på landskapet.
- **Exogena processer:** Erosion, vittring och hur de formar jordens yta.
- **Interaktion:** Hur dessa processer påverkar varandra och leder till förändringar i naturen.
- **Geologiska formationer:** Förståelse av hur bergskedjor och dalar skapas.
- **Klimatpåverkan:** Hur klimatet kan påverka dessa processer.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Endogena	Processer som kommer från jordens inre.	Från grekiska <i>endo</i> som betyder "inuti".
Exogena	Processer som påverkar ytan.	Från grekiska <i>exo</i> som betyder "utanför".
Erosion	Nedbrytning av mark och berg.	Från latin <i>erosio</i> , som betyder "att gnaga bort".
Vädering	Nedbrytning av bergart genom olika processer.	Från gammalengelska <i>weder</i> , relaterar till vind och väder.
Jordskorpan rörelse	Hur plattor i jordens yta rör sig.	Från latin <i>platus</i> , som betyder "platt".

Diskussionsfrågor

- A. Vilka effekter kan jordbävningar och vulkanutbrott ha på mänskliga samhällen?
- B. Hur kan vi som samhälle förbereda oss för naturkatastrofer orsakade av endogena processer?
- C. På vilket sätt kan mänsklig aktivitet påverka erosion?

Aktivitet

Eleverna ska skapa en jordatlas där de illustrerar jordens olika lager. De ska skriva en kort beskrivning av varje lager och dess egenskaper. Eleverna får använda färgpennor och papper för sina illustrationer.

Exit-ticket

Fråga	Svar
1. Vad innebär endogena processer?	Processer som kommer från jordens inre.
2. Ge exempel på en exogen process.	Erosion eller vittring.
3. Hur påverkar jordbävningar landskapet?	Genom att skapa sprickor och skador.
4. Vad är skillnaden mellan endogena och exogena processer?	Endogena sker inuti jorden, exogena på ytan.
5. Hur kan vi förbereda oss för dessa processer?	Genom att ha beredskapsplaner och utbildning.

Hemuppgift

Som hemuppgift kan eleverna skriva en kort uppsats där de beskriver antingen en endogen eller exogen process och hur den påverkar miljön. De ska ge exempel från verkliga platser (exempelvis geografiska platser) och det ska vara 1-2 A4-sidor långt.

Tags: [Lektion](#)